

Täysistunto

Tiistai 10.10.2017 klo 13.59—17.18

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 136/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

16.17 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Tämä on yksi niistä lukuisista esityksistä, jotka liittyvät tähän kilpailukyky sopimukseen ja kilpailukyky sopimuksen myötä tehtäviin muutoksiin, joita tulee palkansaajien ja työnantajien sosiaaliturvamaksuihin. Mielenkiintoista on ollut huomata, että tämän kesän jälkeen tätä kriittistä suhtautumista kilpailukyky sopimukseen liittyvistä päätöksistä on esiintynyt myöskin muissa oppositiopuolueissa, mutta tähän asti, kun näitä sosiaalimaksuihin liittyviä muutoksia eduskunnassa on käsitelty, vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on ainoana ryhmänä ollut näitä vastaan.

Tämä esitys, joka nyt on käsittelyssä, tarkoittaa siis, että tehdään kertaheitolla 620 miljoonan euron vuotuinen tulonsiirto työntekijöiltä työnantajille eli suomalaiselle yritysmaailmalle tavalla, joka samanaikaisesti vähentää sekä Työttömyysvakuutusrahaston tuottoja että myöskin valtion ja kuntien verotuloja yhteenlaskettuna noin 100 miljoonan euron edestä. Kun itse olen sanonut, että tämä kilpailukyky sopimus on kokoomuksen unelmien täyttymys, niin se liittyy juuri tähän tulonsiirrolliseen ulottuvuuteen. Tässä tehdään samanaikaisesti merkittävä suomalaiselle yritys elämälle kohdistuva tulonsiirto suomalaisten työntekijöiden kustannuksella, ja kaiken lisäksi tämä tarkoittaa myöskin sitä, että kun verotuotot vähenevät, niin paine entuudestaan leikata julkisista palveluista sitten kasvaa. Kuten tässä on nytten monissa arvioinneissa tuotu esille, niin tämä kilpailukyky sopimus ratkaisu on julkiselle taloudelle negatiivinen.

Mielenkiinnolla tulen nyt seuraamaan tätä eduskuntakäsittelyä, näkyykö esimerkiksi demareiden ja vihreiden vasta herännyt kilpailukyky sopimus kritiikki sitten myöskin nyt, kun käsitellään näitä merkittäviä tulonsiirtoja tarkoittavia lakiesityksiä.

16.19 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Muistetaan se tilanne, minkä takia kilpailukyky sopimus syntyi tähän maahan. Se oli se tilanne, jossa Suomi oli menossa kohtapuoliin Kansainvälisen valuuttarahaston huomaan, kun velanotto kasvoi, työttömiä oli valtava määrä ja valtionvelka oli karkaamassa käsistä. Tämä tilanne oli lähtötilanne, ja nyt sitten, kun on saatu valtion taloutta oikaistua, muistamme sen, että kun tämä Juha Sipilän hallitus aloitti toimikautensa, niin silloin olimme ihan virallisten ja oikeiden laskelmi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2017 vp

en mukaan 15 prosenttia kilpailukyvyssä jäljessä pahimmista kilpailijamaista. Kun katsoo Suomen tuotepalettia, mitä me myymme tuonne ulkomaille, niin Ruotsihan meidän pahin kilpailijamme on muun muassa metsäteollisuudessa ja myös metalliteollisuudessa ja monessa muussa, mutta sitä on saatu nyt kiinni niin, että olemme melkein saavuttaneet Ruotsin tällä hetkellä. Jos tällä menolla jatkuu ja pystymme tekemään järkeviä ratkaisuja niin työmarkkinapöydissä kuin täällä eduskunnassakin, niin noin 2019 saavutamme Saksan kilpailukyvyn elikkä silloin olemme tehneet sen, mihin pyrimme.

Edustaja Andersson aivan hyviä lukuja esitti, mutta kannattaa muistaa kuitenkin se todellinen luku, mikä on kaiken takana, ja se on työttömyyden kustannus. Karneimmillaan Suomessa maksettiin työttömyyskustannuksia tässä maassa noin 7 miljardia euroa. Jokainen ihminen, joka saa työpaikan, pienentää tätä lukua, ja se todellinen kestävä pohjan laatiminen on siellä. Jos joku kuvittelee, että veroja kiristämällä, valtiolle ja kunnille tulevien maksujen korotuksilla luodaan se kestävä pohja, jolla elintaso tässä maassa rakennetaan, niin toivon, että sellaisen väitteen esittäjät perehtyvät taustatietoihin ja talouselämän lainalaisuuksiin hieman paremmin, koska pitkässä juoksussa Suomen kilpailukyky on se kaikkien tärkein asia. Suomi on viennistä riippuvainen maa. Se todellinen elintaso meille tulee ulkomaankaupasta. Totta kai sisämarkkinoillakin on merkitystä, mutta jos ulkomaankauppa tökkää, niin se tarkoittaa myös sisämarkkinoilla vaikeuksia.

16.21 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on käyty siitä, mitä tarkoitetaan kilpailukyvyllä Suomen kohdalla. Tämä koko kilpailukyky sopimushan perustuu virheelliseen analyysiin siitä, että Suomen yksikkötyökustannukset — siis työtunnin hinta — vientialoilla olisivat olleet merkittävästi korkeammalla tasolla kuin esimerkiksi Saksassa tai Ruotsissa. Sellaisia lukuja ei ole kukaan taloustieteilijä pystynyt esittämään, jotka todistaisivat tämän. Sen sijaan se keskeisin muutos, mikä Suomessa oli tapahtunut, liittyi työn tuottavuuteen ja työn tuottavuuteen erityisesti vientialoilla ja meidän vientisektorillamme, jossa keskeisin muutos on Nokian alamäki ja se, mitä tapahtui elektroniikkateollisuuden puolella. Siinä se keskeisin muutos on tapahtunut, ja me olemme kyllä jyrkästi eri mieltä niiden kanssa, jotka uskovat, että Suomi pystyy pärjäämään kansainvälisessä kilpailussa esimerkiksi juuri Ruotsia vastaan puhtaasti palkanalennuksiin perustuvalla politiikalla, joka nyt käytännössä on ollut Sipilän kilpailukyky politiikka tähän asti.

Sen sijaan me olemme toistuvasti peräänkuuluttaneet lisäpanostuksia työn tuottavuuden parantamiseen ja meidän elinkeinorakenteemme uudistamiseen, tuotekehitykseen, innovaatioihin ja tutkimukseen. Sieltä tämä hallitus on leikannut. Nyt tämän kilpailukyky sopimuksen seurauksena, kun valtiontalouden epätasapaino vielä entuudestaan kiihtyy, pahoin pelkään, että tämä tulee näkymään joko siinä, että ei edelleenkään osoiteta tarvittavia lisäresursseja meidän kilpailukykyämme aidosti parantaviin toimenpiteisiin, tai sitten siinä, että entuudestaan heikennetään tällä hetkellä työttöminä olevien pienituloisten suomalaisten toimeentuloa, mikä on ollut Sipilän kilpailukyky politiikan kolikon toinen puoli.

16.23 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Intouduin tuosta edustaja Anderssonin puheenvuorosta vastaamaan, kun siinä oli muutamia hieman hämmäntäviä kohtia. Eli vasemmistoliiton mielestä nyt on huono asia, että Suomessa tehtiin kilpailukyky sopimus, se on tullut selväksi, mutta mitä sitten olisi pitänyt tehdä? [Li Andersson: Etkö kuunnellut juuri äsken?] Odotin tuossa äskeisessä puheenvuorossa juurikin vastausta tähän kysymykseen, ja sieltä tuli ainoastaan esille, että olisi pitänyt laittaa lisää rahaa johonkin asiaan. Mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2017 vp

kun meidän ongelmamme oli se, ettei meillä ollut sitä rahaa, niin mistä se raha nyt olisi ollut pois, millä niitä tutkimuspanoksia olisi kasvatettu?

Ihmetyttää hieman älyllinen epärehellisyys tässä asiassa Suomen eurojäsenyyden suhteen, eli onko vasemmistoliitto nyt sitten esittämässä Suomen eroamista eurosta, vai mikä on teidän vastauksenne tähän sisäisen devalvaation paineeseen, joka siitä väistämättä meille on seurannut, mistä syystä muun muassa kilpailukykyämme oli huonossa jamassa.

16.24 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Minulla on kyllä hieman eri käsitys valtiontalouden tasapainosta tällä hetkellä kuin mikä edustaja Anderssonin edustaman puolueen hallituksessa olon aikana tasapaino oli. Nyt meillä ensi vuoden budjetissa on varauduttu 2,9 miljardin euron velanottoon, kun se pahimmillaan edellisen hallituksen jäljiltä oli 7 miljardia euroa, niin että se siitä tasapainosta. Kannattaa ainakin luvut tunnustaa, jos vaikka aatteellisesti olemmekin eri mieltä asiasta.

Jos edustaja Andersson hurmaa puheellaan ehkä omat kannattajansa, niin kannattaa kuitenkin sen verran olla rehellinen että tunnustaa heille, että näiden ihmisten elämän kannalta se kaikkein tärkein asia on, että heillä on töitä, että he saavat työpaikan ja ansaitsevat itse elantonsa. Ennen kaikkea nuorille ihmisille äärimmäisen tärkeät kaksi asiaa: ensimmäinen asia on se, että heidän maksettavakseen emme säilytä valtavia velkoja, koska ne velat, mitä me tämänkin talon päätöksillä otamme lisää, ne ovat pois meidän lapsiltamme, kaikilta heiltä, nuoriltamme ja lapsiltamme. Kannattaa tämä rehellisesti muistaa. Toinen asia on se, että kun nämä nuoret sitten — toivon mukaan kaikki, mahdollisimman moni heistä ja mahdollisimman moni jo työttömänä tällä hetkellä oleva vanhempikin henkilö — saavat työpaikan, niin heidän samalla ansaitsevat itselleen sitä eläkkeellä olon aikaista elintasoa, sitä, millä ihminen elää, eli omaa eläkettään. Tiedetään, että tämän päivän eläketurva lähes kaikkien osalta, reipasta 100 000:ta lukuun ottamatta, perustuu työeläkkeeseen, ja sitä aletaan kartuttaa siitä hetkestä, kun ihminen menee töihin.

Elikkä toivoisin, että näissä asioissa ollaan kuitenkin rehellisiä ja sanotaan suoraan, miten asiat ovat, koska jos työpaikan ihminen saa ja työttömyyskortistosta siirtyy työmarkkinoille, niin se on todella suuri asia sen ihmisen elämän kannalta kaikin puolin ja valtiontalouden ja yleisen julkisen talouden kannalta. Kuten olemme nähneet tämän hallituksen aikana, valtiontalous on tervehtynyt hurjaa vauhtia, kuntatalous on jo kunnossa, tuottaa ylijäämää, elikkä kannattaa kuitenkin tosiasia tunnustaa. Mielipiteisiin meillä on oikeus, mutta omat tosiasiat kannattaa jättää jonnekin muuanne.

16.26 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Minä toivon, että edustaja Hoskonen voisi tutustua tähän käsittelyssä olevaan esitykseen [Hannu Hoskonen: Olen tutustunut!] tai niihin vaikuttavuusarvioihin, joita on tehty kilpailukyky sopimuksesta ja joissa todetaan, että vaikutus julkisen talouden tasapainoon on negatiivinen. Eli mikäli olette noin huolissanne julkisen talouden tasapainosta, niin miksi teidän mielestänne on perusteltua tehdä tällaisia ratkaisuja, jotka siis käytännössä lisäävät valtiontalouden alijäämää ja epätasapainoa ja jotka ovat vaikutuksiltaan negatiivisia julkiselle taloudelle? Se on yksi meidän kritiikkimme kohteista, mitä kilpailukyky sopimukseen tulee, ja mielestäni vastauksenne tavallaan osoittaa sen, että ette välttämättä ole tutustunut tähän käsittelyssä olevaan esitykseen kovinkaan tarkasti.

Mitä tulee kilpailukyky sopimuksen vaikutukseen työllisyyteen, on oikeastaan liian aikaista sanoa. Ne taloustieteilijät, jotka tähän asti ovat kommentoineet tätä piristynyttä ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2017 vp

loustilannetta Suomessa, ovat kyllä enemmänkin viitanneet siihen, että Suomi nyt vihdoinkin on päässyt mukaan siihen maailmanmarkkinoilla tapahtuvaan käänteeseen, joka tapahtui jo ennen kuin kilpailukyky sopimuksesta oli tehty mitään päätöksiä. Tämä talouskäännö, joka sinänsä tietenkin on positiivinen uutinen, tapahtui jo viime vuoden joulukuussa, eli epäselväksi jää, mikä tämän sopimuksen vaikutus siihen kokonaisuuteen tulee olemaan. Sen sijaan me tiedämme kyllä aika miljoonan tarkkuudella, mitkä nämä tulonjako- ja tulonsiirtovaikutukset ovat, mitä tulee palkansaajiin ja työnantajiin.

Sitten lopuksi: Kun edustaja Mäkelä tässä nosti esille eurojärjestelmän, niin mielestäni, toisin kuin muut puolueet jotka harjoittavat lähinnä epämääräistä EU- ja eurokritiikkiä, me vasemmistoliitossa olemme johdonmukaisesti myöskin esittäneet uudistuksia, joita me toivomme, että rahaliitossa tehtäisiin, jotka myöskin lisäisivät joustoja ja helpottaisivat tilannetta niille maille, jotka syystä tai toisesta ovat taantumassa tai lamassa. Me olemme myöskin johdonmukaisesti kritisoineet sellaisia sääntöjä tai muutoksia, joita rahaliitossa on tehty, jotka meidän mielestämme heikentävät hallitusten mahdollisuuksia kansallisesti tehdä työllisyyttä edistävää finanssi- tai talouspolitiikkaa.

16.28 Timo Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Kilpailukyky sopimus on erittäin laaja, iso kokonaisuus, joka on tässä sopimussyhteiskunnassa syntynyt, ja nyt käsittelyn pohjana oleva asia on yksi ulottuvuus siinä. Kuitenkin kilpailukyky sopimuksella on tarkoitus puolustaa suomalaista työtä, ja siitä meillä osoituksena on se, että Suomen vientiteollisuus on pystynyt valtaamaan viimeisen vuoden aikana lisää uusia tilauksia, minkä seurauksia nyt tämän kasvun sysäyksenä olemme aikaansaaneet.

Kilpailukykyyn vaikuttaa tuottavuus ja työn määrä. Täällä nousi esiin tutkimusmäärärahojen osalta, että ongelma ei ole julkisen tutkimusrahan suuruus, vaan ongelma Suomessa on nimenomaan yksityisen tutkimusrahan suuruus, joka on voimakasta vauhtia pienentynyt. Tänäpä valtiovarainvaliokunnassa asiantuntijakuulemisessa kävi ilmi, että Suomi kuuluu edelleenkin julkisen rahoituksen osalta viiden kärkeen joukkoon.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.